

Woord verklaard

wandelboulevard (de)

neologisme, samenstelling waarvan het eerste lid betekent: 1 oorspronkelijk tot wandelweg her- schapen bolwerk; 2 lange, brede, gewoonlijk met rijen bomen beplante straat

Binnen de onneembare vesting van de tijd ademt de stad de jaren in en uit. Zij bouwt, zij breekt af, herbouwt om andermaal te slopen, te herrijzen, haar tentakels te spreiden – op het ritme van voort- schrijdend inzicht graaft en stapelt zij zichzelf een bestaan; zij is een bouwput waarin de ge- schiedenis steen voor steen wordt opgehoogd. En tussen de Antwerpse littekens en stille getui- gen van eeuwen slingeren zich van generatie op generatie de verhalen, als straten met de klin- kende namen van figuren wier faam gedoemd is te worden vergeten.

Zij, de geschiedenissen van Moretus, De Keyser en Brialmont, zijn de fundamenten van mijn vroegste herinneringen, verzameld aan de hand van een plichtsbewuste peetoom. In de voetsporen en de vertellingen van zijn eigen jeugd. Zowat zes- tig jaar eerder was het de grootvader die aan zijn kinderen zowel de grootsheid als de kleinste hoekjes en kantjes van de familiale haven toon- de, zoals ook hij ze op zijn beurt als kleuter had ontdekt. In zondagse kleren. Toen het doek van het fin de siècle nog moest vallen.

Zijn verhaal begon op de dorpel van een neo-

classicistisch herenhuis, op de resten van de vesting die sinds Alva de stad in veiligheid en bedwang had gehouden – 'den Boulevard' in de volksmond van sinjoren. Wat in de taal van Napoleon dus niet toevallig verwijst naar het Middelnederlandse 'bolwerc' of verschansing, heette ook voor de Grote Oorlog officieel een aaneenschakeling van leien te zijn, met ge- prangd tussen de Handels- en de Nijverheidslei de Kunstlei.

Die benaming voor de huidige Frankrijklei sug- gereerde dat ooit, midden in het nieuwe, nabij- gelegen Stadspark, een museum was voorzien. Maar voor een kunsttempel bleek in dit burger- lijk oord van welvoeglijk vertier uiteindelijk geen plaats. Hier, waar de 'lunet van Herentals' aan- vankelijk een driehoekige uitstulping van de ves- ting vormde, primeerde het promeneren.

De proeftuin voor het Stadspark was vanaf 1845 de Promenade de Longchamps, een wandel- weg op het glacis van de vesting die de edele dames en heren kreetjes van verrukking ontlokte omdat hij uitzicht bood op konijnen, soortgenoten en het ongerepte natuurschoon van het buitengebied.

Wanneer de weg aan de buitenzijdes van de Herentalse lunet wordt uitgebreid tot een mondaine dreef met vier rijen iepen en tamme kastanjes, en vervolgens met burgerhuizen afgezoomd, krijgen de schone kunsten alsnog een eervolle vermelding. Van Eyck mag zich straatnaam noemen, net als De Keyser, al moet deze portret- en historieschilder snel schuiven voor Quinten Matsijs. Sindsdien verbindt hij de oude binnenstad met de sporen waarop de moderne tijd Antwerpen binnenstoomde.

Rond 1900 een lei om op de dag des heren als zelfbewuste burger opgekleed te paraderen, ontvangt Nicaise De Keyser tegenwoordig dagelijks een parade van pendelaars, passanten en kooplustigen in wel vaker versleten jeans. Het aards paradijs ligt niet langer buiten het bereik van de stad, maar achter de vitrines van de Meir. Halverwege hun intrede wandelen de drommen voorbij een boulevard van Antwerpse verhalen, het bolwerk van mijn generaties jeugdherinneringen, de bouwput voor nieuwe Leien. En voor nieuwe histories voor nieuwe kinderen.

Ewald Peters

STADSFOTOGRAAF

Vijftien zeer verschillende fotografen presenteren het werk dat ze de afgelopen jaren maakten voor **Stadsfotograaf Antwerpen**, een project dat in 2011 werd opgestart door Roger Smulewicz van Gallery Fifty One. In een stad die zowel op demografisch als op stedenbouwkundig gebied razendsnel evolueert, vatten deze fotografen niet alleen hun haat-liefdeverhouding met de stad in emotionele beelden, maar ook haar geschiedenis van morgen.

MAS-Wandelboulevard
Hanzestedenplaats 1, Antwerpen
www.mas.be

Deze tekst verscheen in 100% EXPO 19.